
Fagplan musikk

INNLEDNING

Kjernen i kulturskolens musikkopplæring er instrumental-/vokalopplæringa, samspillsaktivitetene og konsertene, basert på en langsiktig motorisk, teknisk og uttrykksmessig trening, og i et vidt sjangerspenn.

Det utøvende musikkfaget har solide metodiske tradisjoner for opplæring i ulike stryke- og blåseinstrumenter, tangentinstrumenter og sang, strengeinstrumenter, folkemusikkinstrumenter og bandinstrumenter, og en høyt kvalifisert yrkesgruppe i lærerne. Slik blir musikktilbudet en viktig underskog både for høyere musikkutdanning, for lokalt/regionalt musikkliv og for profesjonell musikkutøving.

Musikktilbudet skal sørge for at alle elever får utnyttet sitt potensial så langt som overhodet mulig. Tilbudet skal fange opp de elevene som viser særskilte forutsetninger og som vil inn på en senere profesjonsutdanning.

Læringssynet tilsier at alle unge har et iboende potensial for sang og spill; opplæringen er talentutvikling fra første stund. Viktige handlinger er å utøve, formidle, lytte, reflektere og skape.

En intensjon med musikkfaget er å gjøre elevene til aktive og medvirkende deltakere i sine læringsprosesser.

Breddeprogram, Kjerneprogram og Fordypningsprogram vil til sammen gi elevene tilgang til det brede og fordypende spekteret ved musikkfaget.

MUSIKKOPPLÆRINGA OG KULTURLIVET

Kulturskolens musikk lærere og lokalmiljøets korps, orkestre, band, spelemannslag og kor har stor gjensidig interesse av å samarbeide om elevenes utvikling, mestring, motivasjon og behov. Mens kulturskolen bidrar med lærerkompetanse, bidrar ensemblene med viktig samspillstrening og lederskap. Det er viktig at elevene opplever en helhetlig opplæringsarena der instrumentalopplæring, øving, ensemblespill og formidling – på tvers av aldersgrupper – er et helhetlig felt. Det bør derfor etableres et tett samarbeid med ledere og styrer i organiserte samspillsensembler i lokalmiljøet. Dette kan skje gjennom gode samhandlingsmodeller og felles tiltak for kompetanseutvikling.

MUSIKK I NÅTID OG FRAMTID

Musikkelevne skal være framtidens musikkutøvere, musikkpedagoger, musikkskapere og publikummere. Musikkopplæringa gir gode betingelser for denne utfoldelsen ved å gi elevene kunnskaper og erfaringer som de kan ha glede av gjennom hele livsløpet.

Musikkutøving er, i tillegg til at det har sin kunstneriske egenverdi, en kilde til mestring, selvinnsikt, selvuttrykk, erkjennelse, undring, oppdagelse og samhandling.

De unge kommer til å leve i et samfunn som blir mer og mer globalisert. Kulturskolens musikkopplæring må bidra til å utvikle en kompetanse som gjør det mulig for dem å forberedes til dette, bli verdibevisste, ansvarsbevisste, utvikle personlige uttrykk og innlevelsesevne. Ensemblene blir en arena der disse egenskapene kan bli realisert. Elevene lærer å møte oppmerksomhet rettet mot individet, forventningspress, krav om «iscenesetting» av seg selv. Her forenes solospill og lagspill, likeverdige musikere lytter til hverandre, resultatet avhenger av alle.

I dag er forståelsen av kultur og samfunn påvirket av inntrykk fra hele verden. Uttrykk, innhold og formidlingsformer er preget av stort mangfold når det gjelder musikksjangrer, etnisitet og tradisjon. Dette åpner for en ny forståelse av hva musikk kan være som kulturell møteplass og som kunstnerisk uttrykk. Musikkopplæringa står i et spenningsfelt mellom fortid, nåtid og framtid. Den skal gjenspeile mangfoldet og samfunnets dynamikk, samtidig skal den ivareta historie og tradisjoner.

En moderne forståelse av det utøvende feltet tilsier et musikkollegium som representerer både en klassisk, tolkningsbasert musikktradisjon og en muntlig, gehørbasert tradisjon og som deler, utveksler og tar med det beste fra begge tradisjonene. Der det fins lærerkompetanse, bør en legge ekstra vekt på undervisningstilbud som er knyttet til instrumenter der rekrutteringen er mangelfull. En solid underskog er viktig for utdanningskjeden.

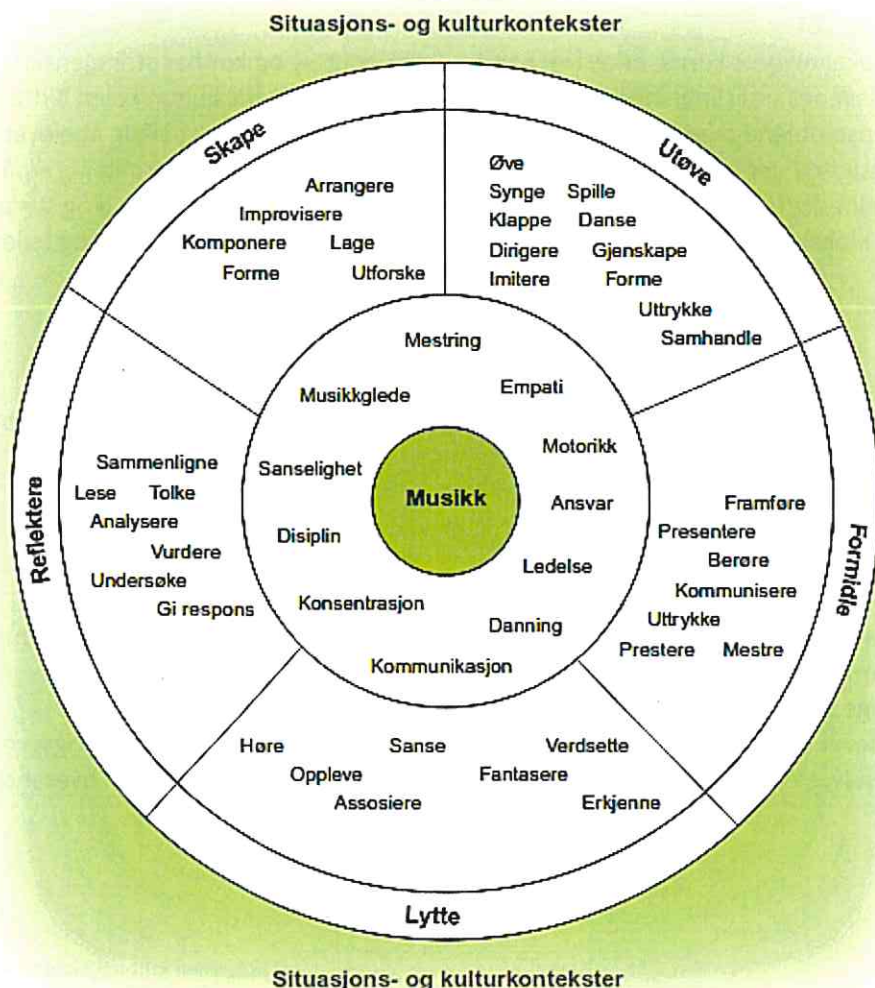
Når de unge får delta i flerkulturelle uttrykk og ta instrumentet sitt med inn i nye kombinasjoner av musikk, visuelle uttrykk, tekst og bevegelsesuttrykk, vil det kunne styrke kulturforståelse og ytringsfrihet.

OVERORDNA MÅL

Gjennom arbeidet med musikk skal elevene

- oppnå gode ferdigheter på instrumentet sitt, på alle nivåer og ut fra ambisjonsnivå
- oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling
- utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av musikk livet gjennom
- bli aktive lyttere med et nært forhold til musikk
- utvikle evnen til samspill og samarbeid
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning i musikk
- bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

FAGHJULET MUSIKK

INNLEDNING

Å spille trommer er veldig spennende! Man bruker hele kroppen, hender og føtter og man kan med dette lage mange kule rytmer, lyder og uttrykk. Rytme, slagverk og perkusjonsinstrumenter er noe de aller fleste mennesker har et forhold til, og gjennom gode rammer og pedagoger kan man gjennom lek og utøvelse av musikk få frem følelsen av en meningsfylt tilstedeværelse, sosialisering og mestringsfølelse. Rytme er en viktig essens for alle instrumenter og musikksgangre og bør være et fokus fra dag en man starter å spille et instrument. For trommeslagere så handler det mye om å «lime» sammen bandet/ ensemblet og holde stødig takt/ groove. Trommisene har mye å si hvordan et band eller en samensetning høres ut, med andre ord, en viktig brikke i et stort puslespill.

ØVING OG GODE ARBEIDSRUTINER FOR ELEV OG LÆRER

Eleven må ha egne trommestikker og det er viktig at tyngden, lengden og balansen i stikkene er tilpasset elevens styrke og fysiologi. Det er en forutsetning at eleven har øvingsmuligheter daglig og eleven bør ha tilgang på eget trommesett. Foreldre må være behjelpelig med tilrettelegging av øving hjemme og sørge for innkjøp av noter/ bøker, stikker og annet materiale. Trommesett og øvingsrom bør være lett tilgjengelig for å sikre god motivasjon hos eleven.

LYD OG DESIBEL

Man bør alltid sørge for å beskytte ørene under øving på akustiske trommer. Akustiske trommer og cymbaler er et av de instrumentene vi har som låter høyest i volum (desibel). Den daglige eksponeringen av lyd fra trommer bestemmer hvor utsatt man er for eventuelle hørselsskader, men et enkelt veldig høyt slag på for eksempel en skarptromme kan gi midlertidig eller permanent hørselsskade. Det er forskjellig fra person til person hvor mye man tåler av lydeksposering, og med gode forebyggende tiltak så er man ikke mer utsatt enn andre (yrkes)grupper i samfunnet.

Forslag til tiltak: Ørepropper i skum eller profesjonelle støpte propper., vanlige hørselsvern eller musikkhodetelefoner med demping av lyd utenfra. Øreplugg for telefoner, mp3 spillere eller lignende har lite eller ingen dempende effekt. God akustikk og demping av harde reflekterende flater (vegger/ tak) i små rom er også å anbefale.

MÅL OG LÆRINGSKURVE

Fagplanen forutsetter en undervisningsplanlegging med både faste og variable mål. Noen mål er bestemt på forhånd, mens andre mål oppstår som følge av elevens progresjon, interesser og resultater, og også som følge av aktiviteten til eleven i band, korps, orkester eller andre spillesammenhenger.

Begynnernivå

Mål: Lære elementær stikketeknikk, hvordan holde stikkene, fotteknikk, vanlige slagkombinasjoner, navn på de forskjellige trommene, fysiologi- hvordan sitte rett når man spiller.

Aktivitet: Læreren viser korrekt måte å holde stikkene på, og korrigerer eventuelt eleven. Grunnleggende slagkombinasjoner, slik som enkeltslag, dobbeltslag og paradiddler, vises enten av lærer eller leses fra noteark.

Mål: Vite hva puls er, og hvordan man teller. Kjenne til ulike taktarter og hvordan telle disse. Aktivitet: Eleven musikk av diverse karakter og sjangertype, læreren demonstrerer pulsrhythmen og eleven tramper, spiller eller tramper denne. Læreren forklarer prinsippene ved taktarter og på hvilke måter forskjellige taktarter telles.

Mål: Lære enkle fjerdedels, åttendels- og sekstendelsbaserte rytmer. Opparbeide koordinasjon mellom hender og bein for å spille disse. Elementær notelære med fjerdedeler, åttendeler og sekstendeler.

Aktivitet: Gjennom imitasjon eller ved bruk av noter lærer eleven grunnleggende trommesettrytmer.

Mål: Lære enkle fills og hvordan de fungerer musikalsk

Aktivitet: Eleven lærer enkle fill gjennom imitasjon eller noter. Eleven lærer også hvordan en kan lage egne fills.

Mål: Opparbeide periodefølelse og struktur.

Aktivitet: Eleven lærer om 4-, 8- og 16-taktsperioder. Dette øves så opp gjennom øvelser der eleven teller takter, og til slutt føler periodene. Ofte spiller vi her på to trommesett der lærer spiller første runde og eleven overtar etter endt runde.

Mål: Forstå hva trommesettets rolle i en samspillsituasjon er.

Aktivitet: Gjennom samspill med lærer og andre elever lærer eleven om trommesettets rolle i forhold til andre bandinstrumenter. Lærer begynner her med bassgitar i undervisning for å få på plass enkel puls sammen med eleven.

Mål: Gi eleven et bevisst forhold til musikk.

Aktivitet: Gjennom lytting til musikk i forskjellige sjangre og diskusjon om musikk, skal eleven oppnå et mer bevisst forhold til musikk.

Mål: Lære enkle notefigurer.

Aktivitet: Eleven lærer helnoter, halvnoter, fjerdedeler, åttendeler, sekstendeler og deres respektive pauser, samt å forstå et enkelt enstemmig notebilde. Eleven spiller aktuelle skarptrommestykker, enten på skarptromme eller øvingspad.

Mellom/viderekomment nivå

Mål: Oppnå en slagteknikk som gjør det lettest mulig å spille, samt øve opp de forskjellige deler av armen.

Aktivitet: Gjennom øvelser lærer eleven om rebound (sprett), grep og fulcrum (vippe- punkt) og hvordan disse fungerer i forhold til hverandre. Eleven lærer om forskjellige typer grep og fordeler/ulempene ved disse. I tillegg jobbes det med å øve opp de forskjellige deler av armen (fingre, håndledd, underarm, overarm) og forstå hvilke deler av armen som brukes til de forskjellige typer slag.

Mål: Ha oversikt over sentrale slagkombinasjoner og kunne spille disse i passende tempo i forhold til de enkelte sjangre.

Aktivitet: Eleven lærer om slagkombinasjoner (enkeltslag, dobbeltslag, paradiddler, andre rudimenter med mer) gjennom noter og imitasjon. Eleven får øvelser til å opparbeide hurtighet ved spilling av disse. Videre lærer eleven å sette slagkombinasjonene i sammenheng med ulike sjangrer. Det kan her være aktuelt å se på stykker fra den amerikanske rudimenttradisjonen og den europeiske klassiske tradisjonen. Dette kan ses i sammenheng med notelære.

Mål: Dynamisk teknikk. Beherske alle dynamiske nivåer og bli bevisst på dynamikkens funksjon innen de forskjellige sjangre. Se sammenhengen mellom slagtype og dynamikk.

Aktivitet: Eleven lærer sammenhengen mellom forskjellige slagtyper og dynamikk. Gjennom øvelser øver eleven opp sitt dynamiske vokabular. Dette settes i sammenheng med de ulike krav til dynamikk innen forskjellige sjangrer.

Mål: Koordinasjon/uavhengighet: Øve opp to-, tre- og fireveiskoordinasjon og sette dette i sammenheng med de forskjellige sjangres krav om uavhengighet.

Aktivitet: Eleven spiller generelle notebaserte koordinasjonsøvelser, først toveis, så tre- og fireveis. Enkle polyrytmiske øvelser som 3 mot 2 og 5 mot 4 tas også med. Dette settes i sammenheng med sjangerrelaterte koordinasjonsøvelser.

Mål: Ha kjennskap til de forskjellige deler i en låt og hvilke funksjoner de har.

Aktivitet: Eleven lærer om hvordan forskjellige låter er bygget opp og hvilke deler de består av (vers, refreng, bridge, intro, solo med mer, samt AABA-former og lignende fra jazzsjangeren), samt hvordan kjenne dem igjen. Videre lærer eleven å lese og skrive låtformer, fra enkle oversikter til litt vanskeligere notebilder.

Mål: Instrumentlære

Aktivitet: Eleven lærer om trommesettets historie og hvilke komponenter et trommesett har. Eleven lærer hvordan den enkelte tromme og cymbal er bygget opp og hvordan dette påvirker lyden. Videre lærer eleven å stemme trommer, og hvilke typer stemminger som er vanlige i forskjellige sjangrer, samt hvordan vedlikeholde et trommesett. Dette gjennomføres ved praktisk arbeid med kulturskolens trommer.

Mål: Sjangerlære: Ha kunnskap om de sentrale sjangere innen rytmisk musikk (jazz, rock, pop, latin osv) Ha kjennskap til trommesettets rolle innen sjangrene (inkludert forskjellige "time-feelinger"), samt være forberedt på vanlige trommesett-tekniske utfordringer.

Aktivitet: Eleven lærer om aktuelle sjangrer gjennom aktiv lytting og blir forklart trommesettets rolle i disse. Eleven lærer kjennetegn ved trommespillet i de forskjellige sjangrer, slik som dynamikk, rytmikk, time-feeling og rolle i musikken.

Mål: Notelære. Ha kunnskap om og kunne lese de fleste noteverdier, kunne sette dette i sammenheng med et lydbilde, samt vite hva som skiller trommenotasjon fra vanlig notasjon. Kunne bladlese på et middels nivå.

Aktivitet: Eleven lærer å lese forskjellige notefigurer bestående av de fleste noteverdier, ved bruk av diverse skarptrommestykker og eksempler på noter for trommesett. Eleven får høre innspillinger av disse og lærer sammenhengen. Eleven skal også kunne bladlese, og øver på dette ved å spille stykker som er ukjente for eleven. Eleven vises trommenotasjon og melodisk notasjon for andre instrumenter, og forklares forskjellen på disse.

Mål: Lydproduksjon på slagverk.

Aktivitet: Eleven lærer enkel metodikk for oppmikking og lydproduksjon på trommer gjennom teori i timene og deltagelse på konserter.

Spotify, iTunes, Youtube og læringsbaserte programmer brukes også aktivt i undervisningen.

MUSIKALSK OPPLEVELSE OG MUSIKKFORMIDLING

Elevene skal ha det fint når de spiller på sitt instrument. De skal også kunne glede andre med sin musikk.

Elevene skal få øvelse i å opptre under trygge og støttende forhold. De skal også lære seg å lytte til andre som spiller, og til å gi respons og oppmuntring til sine medelever. Undervisning på slagverk gis individuelt til hver elev hver uke gjennom skoleåret, men kan også gis sammen med en eller flere elever når situasjonen tillater det. Enkelte uker kan det være aktuelt å løse opp timeplanen og jobbe i større grupper, eller til fordel for spesielle prosjekter. Gjennom året er det flere konserter, produksjonskvelder og samlinger i MKSs regi, og elevene oppfordres til å delta på disse. I tillegg oppfordres det til samspill i band, enten på privat basis eller gjennom tilbudet vi har i kulturskolen.

FORELDRESAMTALE

Alle instrumentalelever i slagverk tilbys foreldresamtale med læreren per år. I denne samtalen gis det blant annet informasjon og veiledning i spørsmål om undervisningens innhold, om elevens progresjon og motivasjon, og om videre arbeid.

LITTERATUR

Litteraturen tilpasses den enkelte elevs nivå og ønsker. Følgende lærebøker kan være aktuelle:

Begynnernivå:

Myrberget, Lage Thune "Virvel 1"

Mellom/viderekomment nivå:

Myrberget, Lage Thune "Virvel 2"

Drumlessons.com "Beginner drumfills&tambeats"